

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1987/25

KARAR NO : 1987/29

OZET : Sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmayan ve 2354 sayılı kanunun ek-4.maddesi kapsamına girmeyen kaçakçılık suçlarına ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

TCK, 403. md.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar X İsmail Kotan(Ülserin), Fahri Özyıldırım, Mustafa Savaş, Bayram Kaçar, Gürol Aşansu, Hazer Ağacan, Hasan Ali Karakaya.

O L A Y : 1-) Kadıköy C.Savcılığı'nın 17-2-1984 gün, 728-31 sayılı iddianamesi ile (K.l.D.296) sanık Gürol Aşansu'nun 1983 yılında, İtalya'ya Mustafa Savaş ve Bayram Kaçar ve 9 İtalyanla birlikte, eroin ve baz morfin naklettikleri ve diğer sanıkların İtalya'da tutuklandıkları, sanık Gürol Aşansu'nun ise Türkiye'de ihbar sonucu yakalandığı ileri sürülerek TCK'nun 403/1-2-5., madde ile tecziyesi istemi ile hakkında kamu davası açılmıştır.

Kadıköy 3. Ağır Ceza Mahkemesi, 26-10-1984 gününde, 1984/40-143 sayı ile; (K.l.D.357) bu davanın Ankara Sıkıyönetim Mahkemesinde görülmekte olan dava ile irtibatı bulunduğu ve muvaffakat edildiğinden, o dosya ile birleştirilmesine (görevsizliğe) karar vermiştir.

2-) Edirne C.Savcılığı'nın 20-3-1984 gün, 416-74 sayılı iddianamesi ile (K.l.D.188) sanıklar Mustafa Savaş, Bayram Kaçar, İsmail Kotan(Ülserin), Fahri Özyıldırım, Gürol Aşansu, Hazer Ağacan ve Hasan Karakaya'nın 1982 yılında Türkiye'den temin ettikleri uyuşturucu maddeyi yurt dışına çıkardıkları ve yurt dışında yakalanarak bir kaçının tutuklandığı, böylece, teşekkül halinde yurt dışına uyuşturucu madde ihracı suçunu işledikleri ileri sürülerek TCK'nun 403/1-2-5., madde ile tecziyeleri istemi ile haklarında kamu davası açılmıştır.

Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi, 18-5-1984 gününde, 1984/103-142 sayı ile; (K.l.D.244) sanıklar hakkında İtalya'ya sokulan 12kg. eroin ve 112 kg. baz morfin ile ilgili İtalyan adli mercilerince tanzim olunan tahkikat evrakının Türkiye'yi gönderilmesi üzerine sanıklar hakkında soruşturma açıldığı ve teşekkül halinde yurt

dışına uyuşturucu madde ihraç suçundan dolayı açılan bu davada 1402 sayılı kanunun ek-4.maddesi gereğince Ankara Sıkıyönetim 4 Nolu Askeri Mahkemesi'nin görevli olduğu gerekçesi ile görevsizlik kararı vermiştir.

3-) Edirne C.Savcılığı'nın 8-3-1985 gün,400-64 sayılı iddianamesi ile (K.4.D.49) sanık Mustafa Arayangil'in 19-1-1984 tarihinde Bulgaristan'a 52.100 kg.li beyaz toz halinde uyuşturucu madde çıkardığı ve Bulgaristan'da yakalanarak orada 7 yıl 8 ay mahkûm edildiği,ileri sürülerek TCK'nun 403/1-2-6 ve 6085 Sayılı kanunun 60/E.maddeleri gereğince tecziyesi istemi ile hakkında kamu davası açılmıştır.

Edirne 2.Ağır Ceza Mahkemesi, 10-7-1985 gününde,1985/65-187 sayı ile; (K.4.D.127) sanığa atılı suçun,1402 sayılı kanunun ek-4.maddesi kapsamına girdiği gerekçesi ile Askeri Yargı yerinin görevli olduğunu belirterek,görevsizlik kararı vermiştir.

4-)Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı'nın 28-6-1984 gün, 191-212 sayılı iddianamesi ile (K.2.D.406) sanıklar İsmail Kotan(Ülserin)ile Fahri Özyıldırım'ın Türkiye'den İtalya'ya eroin ve baz morfin ihraç eden bir şebekenin elemanı oldukları ve 1-Şubat-1983 tarihinde Milano'da Mustafa Savaş isimli bir Türk'de 400 gr.baz morfinin yakalanması üzerine İtalyan adli makamlarınca yapılan soruşturmada Türkiye'den İtalya'ya 12 kg. eroin ve 112 kg.baz morfin nakledildiğinin tespit edildiği ve sanıkların da 1982-1983 yıllarında işlenen bu uyuşturucu kaçakçılığı suçuna iştirak ettikleri ileri sürülerek TCK'nun 403/1. delaletiyle 403/2-5/2-3.,son ve 6085 sayılı kanunun 60/E., 1402 sayılı kanunun 17/1.maddeleri ile tecziyeleri istemi ile haklarında kamu davası açılmıştır.

Bu dava,Ankara 4.Kolordu 4 Numaralı Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nin 1984/106 esas sayısına kaydedilmiş ve yukarıda üç ayrı kısımda belirtilen kamu davaları nedeni ile verilen görevsizlik kararları bu dosya ile birleştirilmiştir.

Ankara 4.Kolordu Komutanlığı 4 Numaralı Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi; 31-7-1986 gününde,esas 1984/106,karar 1986/21 sayı ile; (K.9.D.124) 1402 sayılı kanunun ek-4.maddesine göre,sadece devletin iç ve dış güvenliğini tehdit edecek derecedeki büyük boyutlara ulaşan kaçakçılık davalarına,sıkıyönetim askeri mahkemelerinde bakılabileceği,oysaki dava konusu ele geçen uyuşturucu maddenin Milano'da 1-2-1983 günü sanıklardan Mustafa Savaş'da yakalanan 400 gr.baz morfinden ibaret olduğu

12

ve bu uyuşturucudan temin edilecek paranın silaha dönüşeceği hakkında veya sanıkların sıkıyönetim mahkemelerinde görülen davalarla irtibatları olduğu yolunda bir tanık bulunmadığı gerekçesi ile sanıklardan Mustafa Arayangil hakkındaki dava ayırık olmak üzere görevsizliğe ve sanık Mustafa Arayangil Bulgaristan'da hükümlü olduğundan ve sorgusu yapılamadığından 353 sayılı kanunun 181.maddesi gereğince gaip sayılacağından, hakkındaki davanın tefrikine ve duruşmasının geçici olarak tatiline karar vermiştir.

Bu karar aleyhine askeri savcının temyiz talebinde bulunması üzerine Askeri Yargıtay 2. Dairesi, 21-1-1987 gününde, 1987/24-24 sayı ile; (K.9.D.401)-(Sıkıyönetim mahkemelerine kaçakçılık davalarına bakma yetkisi 8-2-1980 tarih ve 2354 sayılı yasa ile değişik 1402 sayılı kanunun ek-4. maddesi ile birlikte verilmiştir. Değişimden önce kaçakçılık davalarına bakmaya yalnız adli mahkemeler yetkili idi. Değişimle eski kural aynen korunmuş olup, istisnai hallerde sıkıyönetim askeri mahkemeleri yetkili kılınmıştır, o da suçun yayılış ve miktarı itibari ile ülkenin iç ve dış güvenliğini sarsıcı boyutlara ulaşması şartına bağlanmıştır.

Olayımızda ise, sanık Mustafa Savaş'ın nereden ve nasıl temin ettiği belli olmayan 400 gr. baz morfinin dışında başka uyuşturucu elde edilmiş değildir. Elde edilen uyuşturucunun silaha dönüşeceğine dair hiç bir delil elde edilmediği gibi sanıkların da sıkıyönetim mahkemelerinde görülmekte olan davalarla da ilişkileri tespit edilememiştir.

Elde edilen baz morfinin miktarı itibari ile yasa maddesinin öngördüğü boyutlara varmadığı anlaşılmaktadır.

Dava konusunu, elde edilemeyen eroin ile baz morfin davasının bir devamı olarak kabul etmekte mümkün değildir. Zira; sözü edilen davada hiçbir şey elde edilememiştir. Dava tamamen faraziyeler üzerinde kurulmuştur. Nitekim Triyeste istinaf mahkemesinin yapılan temyiz üzerine hükmü bozması bu hususu doğrulamaktadır.

Mevcut delillere göre davanın adli yargıda görülmesi gerekmektedir) şeklindeki gerekçe ile askeri savcının temyiz itirazının reddine karar vermiştir.

Böylece; Kadıköy 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararı ile Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararı ve Ankara 4. Kolordu 4 Numaralı Sıkıyönetim askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararları arasında, 2247 sayılı kanunun 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş ve dosya Ankara 4. Kolordu Komutanlığı Sıkıyönetim Askeri Savcılığı'nın 20-2-1987 gün, 1984/191 sayılı yazısı

ile Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE) : Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Mebrur Gözdemir, A. Mazhar Akman, Necati Karakış, Ergun Argon ve A. Vahap Özaslan'ın katılmaları ile yaptığı 9-3-1987 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim İsmet Köker'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Bekir Mavioğlu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Caner Seben'in Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Görevsizlik kararına konu olan ve sanıklara atılı bulunan suçların bütün yurtda 12-9-1980 günü ilân olunan sıkıyönetimden sonra işlenmiş olması sebebiyle öncelikle gözönünde bulundurulması gereken 1402 sayılı kanunun 15. maddesi kapsamına girip girmediğinin tespit edilmesi gerekir.

Suçların, bu madde kapsamına girmesinin ön koşulu sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin olarak işlenmesidir. Oysaki, dosya içeriğine göre suçların sıkıyönetim ilânına ve faaliyetlerine ilişkin olarak işlendiği ve sanıkların siyasal-ideolojik yasa dışı eylemlere katıldıkları veya ilgilerinin bulunduğu yolunda bir belge ve kanıt mevcut değildir.

Bundan başka, suçların 1402 sayılı kanunun ek-4. maddesi kapsamına girip girmediği hususunun incelenmesi gerekmektedir. Çünkü; 1402 sayılı kanunun ek-4. maddesinin 2. fıkrası, aynı kanunun 13. ve 15. maddeleri kapsamına giren kaçakçılık suçlarına ilişkin görev hükümlerinin saklı tutulduğunu belirtmiştir.

Atılı suçlar, 1402 sayılı kanunun 15. maddesi kapsamına girecek nitelikte bulunmadığından ek-4. madde kapsamına girip girmediği tespit olunmalıdır.

Zikredilen ek-4. maddede (devletin siyasi, veya mali veya iktisadi veya askeri veya idari güvenliğini bozacak nitelikteki kaçakçılık suçunu işleyenler ile sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçları işleyenlerin fiillerine iştirak halinde olmasa bile bunlara her ne şekilde olursa olsun yardım ettiği anlaşılan kaçakçılık suçları sanıklarının kaçakçılık davalarına bakmak görevi kanunun 13. maddesindeki zaman kaydına bakılmaksızın Milli Savunma Bakanlığı'nın önceden tespit ve resmi gazete ile yayınlayacağı sıkıyönetim askeri mahkemelerine aittir) denilmektedir.

Bu itibarla; bu nev'i suçlara ait davalara sıkıyönetim askeri mahkeme-

lerinde bakılabilmesi için devletin siyasi veya mali veya iktisadi veya askeri veya idari güvenliğini bozacak nitelikte bir kaçakçılık suçu olması veya sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görevine giren suçları işleyenlerin fiillerine iştirak halinde olmasa bile bunlara her ne şekilde olursa olsun yardım ettiği anlaşılan sanıkların işlediği bir kaçakçılık suçunun bulunması gerekir. Anılan maddenin konuluş amacı, gerekçesi ve metni bir arada değerlendirilerek atılı suçların devletin iç ve dış güvenliğini tehdit edecek derecede olup olmadığına bakılacaktır. Bu yapılırken, kaçakçılığın ek-4. maddede yazılı boyuta ulaşmış olup olmadığı hususu yalnızca maddi değer esas alınması ile değil, dava konusu eylemin iora edilmesinde öngörülen gaye ve çıkarılan eşyanın niteliği, miktarı ve sanıkların kişilikleri de gözönüne alınmak suretiyle devletin siyasi, mali, iktisadi, askeri ve idari güvenliği yönünden doğurabileceği tehlike ve zararın boyutlarının saptanıp gözönünde tutulması gerekir.

Bütün bu hususlar ve tüm dosya içeriğinden sadece 400 gr. baz morfin yakalandığı gözönüne alındığında, sanıklara atılı suçların işleniş şekli ve boyutları itibarıyla ek-4. madde kapsamına girdiği kabul edilemez.

Bu nedenlerle, davanın adli yargı yerinde görülmesi ve Kadıköy 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararı niteliğindeki birleştirme kararı ile Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmesi gerekir.

S O N U Ç : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine bu nedenle, Kadıköy 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 26-10-1984 gün, 1984/40-143 sayılı ve Edirne 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 18-5-1984 günlü, 1984/103-142 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına 9-3-1987 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

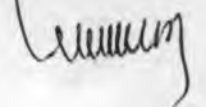
Üye

Mebrure Gözdemir

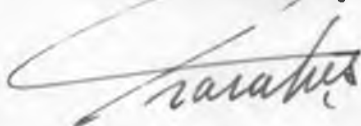
Üye

A. Mazhar Akman

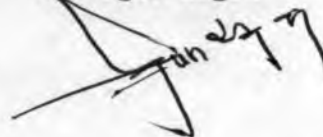
Üye

Necati Karakış

Üye

Ergun Argon

Üye

A. Vahap Öztaşlan

G/T.